

DIVLJE ŽIVOTINJE U VRTU

# SISAVCI, VODOZEMCI I MEKUŠCI



ZOO  
Zagreb

Svugdje oko nas žive mali divlji stanovnici gradova koji u ovo doba globalnih promjena i nestanka prirodnih staništa traže našu pomoć, zaštitu i razumijevanje. **Komadić divljine u našem dvorištu za njih može biti izvor hrane, sklonište i mjesto za podizanje mladunaca**, a u zamjenu, ove male i korisne životinje obogatit će naš okoliš i uspostaviti narušenu ekološku ravnotežu.





SIVA GUBAVICA

# EKOLOŠKI PRIHVATLJIV VRT

**Želimo li da naš vrt postane ekološki prihvatljiv za divlje životinje koje u njega želimo privući, poželjno je pri njegovom uređenju obratiti pozornost na sljedeće:**

- **smanjiti ili potpuno izbaciti upotrebu kemikalija**, poput pesticida i herbicida
- **životinja u vrtu osigurati izvore vode i hrane** te mirni kutak za sklonište i razmnožavanje
- **uvrstiti i druge elemente** (osim kućica i hranilica), poput cvjetnih gredica s divljim cvijećem, živice, kompostišta, jezera...

Možda ne možemo u naš vrt uključiti sve navedeno, ali već jedan zasađeni grm, hrpa granja u kutu vrta ili malo postolje na koje ćemo redovito stavljati svježu vodu, mogu za živi svijet u našem vrtu učiniti mnogo.



# ŽIVA OGRADA

**Umjesto drvenih ili metalnih ograda, vrt možemo ograditi i živicom.**

Osim što izgleda ljepše i prirodnije, cvjetajuća živica **osigurava hranu, sklonište i mjesto za razmnožavanje** mnogim životinjama u vrtu.

Ona omogućava i **koridore** kojima se manje životinje mogu kretati u sigurnosti.

Ako i nismo u mogućnosti ograditi vrt živicom, možemo u jedan kut zasaditi zimzeleni grm poput žutike ili božikovine, koji će ostati zelen čitavu zimu.

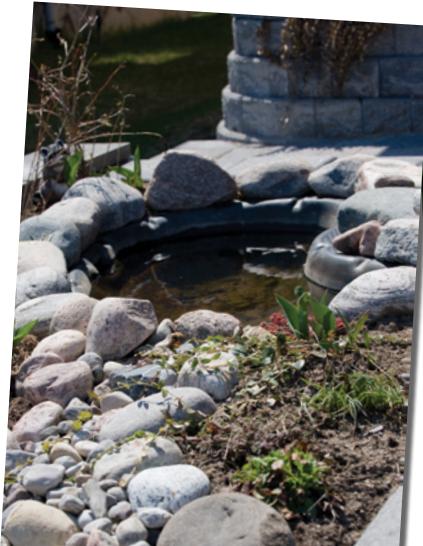


## VRTNO JEZERCE I LI BARICA

### Uređenje vrtnog jezerca ili barice može biti odlična zamisao za divlji vrt.

Vodena površina privući će različite životinje (žabe, daždevnjake, vodene kukce te žedne ptice, šišmiše i ježeve). U jezercu i oko njega možemo posaditi vodeno bilje te postaviti ukrasno kamenje.

Ako ne možemo napraviti vrtno jezerce, možemo veći tanjur za lončanice do ruba ukopati u zemlju, koji ćemo redovito puniti vodom. Na taj ćemo način životinjama u vrtu omogućiti pristup vodi i tijekom sušnijih razdoblja. Vodu u tanjuriću moramo redovito nadopunjavati.



# KUĆICA ZA JEŽA

U našim krajevima bjeloprsog ježa najčešće možemo susresti između sumraka i zore kada je u potrazi za hranom. **Zbog gubitka staništa danas su vrtovi postali vrlo važni prostori za njihov život**, posebice u jesen kad traže skrovišta u kojima bez ometanja mogu provesti zimsko razdoblje. Mirno mjesto, poput rupe u tlu, deblu ili panju, pomalo neuredna živica, kao i nabacana hrpa grana i suhog lišća predstavlja dio vrta koji će odgovarati svakom ježu.

*Ako u vrtu ovakvih skloništa nema, uz malo truda možemo lako izraditi zamjenu.* Kućica od drvenih dasaka s uskim hodnikom poslužit će kao idealan dom za ježa. Za izradu kućice potrebna je drvena kutija ili sanduk (cca 30 x 30 x 40 cm) i tri daske dimenzija 12 x 30 cm od kojih ćemo izraditi mali hodnik koji služi kao ulaz u kućicu. Kućicu smjestimo u skroviti kutak vrta u podnožju grmlja ili u visoku travu, malo je ukopamo u zemlju, dodamo nešto suhog lišća i okrenemo ulaz prema jugu.

**Uz malo dobre volje i truda, naš će jež imati zimsku rezidenciju prve klase!**



## KUĆICA ZA PUŽEVE

Mnogi vrtlari ne vole puževe u vrtu jer ih smatraju štetočinama. No nisu svi puževi štetni. Mali puževi s kućicom, poput **žutog ili gajskog živičnjaka** (prepoznat ćemo ih po šarenim i prugastim kućicama) i **puž veliki vinogradnjak** (veliki puž s kućicom) ne rade štetu u vrtu. Naprotiv, **oni su korisni i imaju važno mjesto u ekološkom sustavu jer pojedu uvele biljke i uginule životinje.**

*Malo sklonište ili kućicu za puža možemo izraditi vrlo jednostavno:*

Kao materijal za izradu može nam poslužiti gotovo sve što imamo u vrtu: stari lonci za cvijeće od terakote, izdubljeno deblo ili deblja grana, kora drveća, suho lišće, biljke, češeri, mahovina... Što raznovrsnije i prirodnije – to bolje!

**Za kućicu potražimo miran sjenovit kutak u vrtu.** Od željenih materijala izradimo nadstrešnicu (polegnut lonac za cvijeće, kora od drveta ili izdubljeno deblo ili veća grana) kako bi izabrano mjesto bilo zaklonjeno od vjetra i kiše. Za ovakvu vrstu kućica ne postoje određeni nacrti, pri njihovoј izradi vodimo se isključivo maštom. Ostatkom materijala (grančice, lišće, biljke, češeri, mahovina) kućicu možemo dodatno ukrasiti. I to je to!



ŽUTI ŽIVIČNJAK

# KUĆICA ZA ŠIŠMIŠA



SMEĐI DUGOUŠAN

**Po broju vrsta šišmiša Hrvatska je u samom europskom vrhu.  
Od 45 europskih vrsta njih čak 35 nalazimo u Hrvatskoj.**

Zbog predrasuda, poput onih da se upliču u kosu i hrane krvlju, mnogi ih se boje. Istina je daleko od toga – šišmiši se predobro snalaze u prostoru da bi se ikome zapleli u kosu, a ni jedna vrsta u Hrvatskoj ne hrani se krvlju. Dapače, **ove male životinje vrlo su korisne jer se hrane kukcima kao što su komarci i time naš život čine lakšim, a upotrebu pesticida gotovo nepotrebnom.**

Nažalost, šišmiši su svakim danom sve ugroženiji zbog gubitka staništa, trovanja pesticidima, uzneniravanja... Iz istogih razloga sve češće susrećemo i u gradovima. Ako im želimo pomoći, a u vrtu nemamo prirodnih skloništa koja bi mogli koristiti (poput drveća s dupljama ili šupljinama ispod kore), možemo za njih izraditi i kućicu.

Prilikom postavljanja kućice za šišmiše potrebno je obratiti pozornost na nekoliko stvari:

- otvor kućice okrenemo prema dolje
- kućicu izrađujemo od hrapavih i neobrađenih dasaka kako bi se šišmiši lakše prihvatali za njihovu površinu
- ne smijemo koristiti sredstva za zaštitu drva kako se šišmiši ne bi otrovali
- kućicu postavimo na mjestu s puno sunca i uz čvrstu podlogu (npr. zid kuće ili deblo drveta)
- šišmiši vole kad su kućice postavljene na većim visinama (4 i više metara od tla) kako bi bili sigurni od potencijalnih grabežljivaca, a možemo ih postavljati cijele godine



# KUĆICA ZA ŽABU

Žabe su najčešći vodozemci u našoj okolini, a korisne su zbog više razloga. **Osim što kontroliraju broj kukaca i drugih beskralježnjaka, vrlo su osjetljive na svako zagađenje zbog čega su dobar pokazatelj zdravlja okoliša.** Mnoge žabe stradaju zbog nestanka zelenih površina, izgradnje cesta i trovanja kemikalijama. Najviše im možemo pomoći očuvamo li njihova staništa te pružanjem utočišta u sigurnosti vlastitog vrtu. Tijekom najtoplijeg doba dana žabe će se ukopati u tlo, dok će aktivnije biti tijekom noći. Kao sklonište, koristit će grmlje, živice i ostalu gustu vegetaciju, a mala vrtna lokva ili barica nisu naodmet.

**Kao dodatno sklonište za žabe, a zanimljiv detalj u vrtu, možemo izraditi i kućicu za žabu:** Na rubu lonca za cvijeće od terakote izrežemo polukružni dio koji će predstavljati ulaz. Rubove dobivenog otvora zagladimo brusnim papirom ili ih oblijepimo komadom starog užeta. Kućicu za žabu smjestimo u sjenoviti dio vrta u podnožje grma ili među trajnice. Rub kućice trebamo dobro utisnuti u tlo kako bi kućica bila stabilna.

Žabe koje će najčešće nastaniti ovakvu kućicu su gubavice koje inače borave na tlu i voda im treba samo u vrijeme razmnožavanja. U Hrvatskoj možemo naći dvije vrste gubavica – smeđu i zelenu.



## PUŽ VINOGRADNJAK



## ŠTO IZBJEGAVATI U VRTU

**Svakako trebamo pokušati izbjegći upotrebu pesticida i peleta za trovanje puževa golača, jer tako možemo nenamjerno nauditi i onim životinjama koje se njima hrane.**

Ako nam vrt opsjedaju puževi golači koji rade štetu na biljkama, možemo ih pokušati suzbiti nekom od učinkovitih prirodnih metoda. Jedna od njih je i postavljanje raznih prepreka od grubih materijala (piljevina, borove iglice, pijesak, mrvljene ljuske jajeta...) koje iritiraju sluznicu puževa pa ih na taj način odvraćaju od biljaka koje želimo zaštитiti.



**ŠPANJOLSKI PUŽ GOLAČ**

# HRVATSKO PRIRODNO BOGATSTVO

**Po raznolikosti i brojnosti biljnih i životinjskih vrsta,  
Hrvatska je u samom vrhu Europe. To pokazuje značajnu  
očuvanost naše prirode i zdravlje okoliša u kome živimo.**

Velika izgradnja i prenamjena prirodnih staništa sve više ugrožava prirodu oko nas. Iako toga nismo svjesni, mnoge životinje i biljke koje susrećemo u svojoj okolini zapravo su ugrožene ili im prijeti opasnost da to postanu. Zbog toga su mnoge od njih i zaštićene Zakonom o zaštiti prirode.

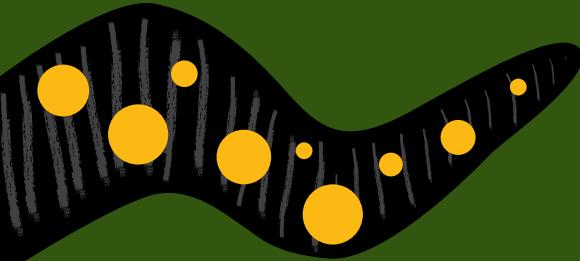
**Prilagodbom vlastitog vrta** potrebama divljih životinja poput šišmiša ili vodozemaca **pomažemo njihovom očuvanju** za buduće naraštaje i očuvanju same prirodne ravnoteže.

**Zapamtimo samo da divlje životinje nisu kućni ljubimci – ne smijemo ih uz nemiravati i uzimati iz prirode.**

**UPUTE ZA IZRADU KUĆICA ZA DIVLJE ŽIVOTINJE  
MOGU SE PREUZETI NA [WWW.ZOO.HR](http://WWW.ZOO.HR)**



SJEVERNI NOĆNJAK



**IZVORI:**

**Knjige:**

*Crveni popis ugroženih biljaka i životinja Hrvatske – Red List  
of Threatened Plants and Animals of Croatia.*  
Zagreb: Državni zavod za zaštitu prirode, 2004.

*Hutinec, B. J. (2008) Vodozemci i gmazovi, Priručnik za  
inventarizaciju i praćenje stanja (brošura).*  
Zagreb: Državni zavod za zaštitu prirode.

*Pavlinić, M. i sur. (2011) Šišmiši u Hrvatskoj (brošura).*  
Zagreb: Državni zavod za zaštitu prirode.

**Internet:**

[www.crafting.squidoo.com](http://www.crafting.squidoo.com)

[www.gardenersworld.com](http://www.gardenersworld.com)



**Ustanova Zoološki vrt grada Zagreba**

*Zoological Garden of Zagreb*

Maksimirski perivoj bb, 10000 Zagreb

**OIB** 69262261098 / **MB** 2262622

**Žiro račun (Zaba):** 2360000-1101983046

**Tel:** 01 2302 198 / **Fax:** 01 2302 199

**E-mail:** [info@zoo.hr](mailto:info@zoo.hr) / [www.zoo.hr](http://www.zoo.hr)